„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 60 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Препоручено“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Јов. Т. Чанића, на пијци.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 92. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 16. ЈУНА 1899. ГОДИНА XXXIV.

Позив на претплату.

Почетком јула о. г. ступа „ЗАСТАВА“ у трећу четврт своје 34. године.

Ми ћемо чинити све што можемо, да подигнемо „Заставу“ на ону висину, која одговара угледу народа и радикалне странке. На сваки начин, имаћемо пред очима једино народне интересе. У послу око издавања овог листа, могу нам помоћи пријатељи странке и „Заставе“, ако се постарају, да нам стеку нове претплатнике.

Надамо се, да ће пријатељи овога листа и пријатељи радикалне странке, озбиљно узети ову ствар.

Обраћамо нарочиту пажњу на „Заставине“ народне бројеве од петка. Ти бројеви се уређују за најшире кругове, а претплата за њих стаје 3 фор. годишње.

Иначе је цена „Заставе“ обележена на челу листа.

По решењу средишњег одбора радикалне странке, чији је орган „Застава“, лист се никоме не сме давати на вересију.

У Новом Саду, 15. јуна 1899.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

Шта се спрема у Србији?

Србија јури на низбрдици ужасном брзином. Шта ли ће бити од ње?

Краљ Милан је једном већ увидео, да не може ништа силом, те је одступио с престола. У току времена — показао се. Није му било добро на престолу, ал далеко од престола осетио је, да му је још горе. Веровници његови нису му дали мира и у његовој глави почеше да се гомилају мисли — о самоубијству.

Није се убио! У оном тренутку очајања и вртоглавице, кад га беше жао живота, пониче у њему нова мисао. Дошло му је у главу, да погрешка у његовом животу не беше та, што је хтео да влада насилно, без народног поверења, него му дође у главу, да би било много боље, да је владао још круће и деспотскије. И пре но што се убије, хтео је да проба још и то. За то је дошао у Србију и отпочео ону владавину коју видимо данас.

Још је Цицерон веома лепо доказао, да сваки онај који влада насилнички — мора да се боји и да живи у страхопоштовању. Па то није мимоишло ни краља Милана.

Сви поле самосталнији људи разгоњени су из државне службе, али то није доста. Сад их се боји још већма! Изгоњени су из Србије сви Црногорци, сви о којима не беше уверен, да су му слепо одани. Сад се боји, да који од њих не пређе границу. Опозицијоно странке је угушио, али ако се више и не боји опозиционе политике, боји се буне.

Сви људи, који не погнуше главу, опасни су му. Шта смерају они и докле ће овако стање трпети? То су мисли, које му се роје по памети. И он нема мира.

Но, све што могаше учинити, учинио је. Угушио је странке, разгонио све самосталније из службе. Шта ће сад? Нико не даје повода тужби, свако ћути и то ћутање је мучно, изгледа као пред буру.

Да ли да дочека буру? Он је у души својој види, боји је се. Шта да ради . . .

Изађе нека књижица: „Буна“, о којој тврде, да су је чак преобучени жандари доносили у поједине опозиционе куће и ширили ју. Почеше истраге, преметачине. Нашао се човек, који је познат са свог шуровања са владом. То је неки Црногорац Христић. Као агент изазивач путује по Србији, те позива људе да отпочну буну у корист књаза Николе и Карађорђевића. Тим им начином ствара кривице и хајка је већ отпочела.

Ово није више никоме тајна. Зна за то цела Србија, знају конзули, страни дописници, сви. Из страха да не букне права буна измишљана се ово. На тај начин да се сасвим упропасте сви самосталнији људи у Србији и да се народ застраши. А после још и то, да догрди краљу Александру све и повуче се с престола. Син је наследио оца, отац да наследи сина.

Поред оваког стања многи већ сматрају, да је Србија зрела, да буде поједена. И то је и узрок што је изашла ово дана у Липиском брошура: „Das Ende der Dynastie Obrenovits.“ (Крај Обреновићеве династије.)

У њој се доказује, да династији Обреновића нема помоћи. Краљ Милан дође из иноземства да помогне сину, али га нико не разуме. Србија је покварена и краљ Милан (који је разуме се светао и непокварен) нема с ким. Србију чекају трзавице, буна у корист кнеза Николе и Карађорђа. Европа има муке са том малом државом. И друга излаза нема по мишљењу писца, но да Аустрија прогута Србију, а већ није Аустрија требала ни дозволити да поникне независна Србија нити мање државице на Балкану. Оне су и онако у аустријској сфери. (Бог их је одредио да буду залогај Аустрији).

Ова је брошура веома значајна. Она излази из оних неситих дипломатских кругова, који мисле, кад се изигра једном и Милан и краљ Александар, онда долази — Аустрија. И види се ко иде за тим.

А значајно је и то, да тој брошури не замерају у Србији владајући кругови. Краљ Милан би и најволео: — „После њега — Аустрија!“

Повереница патријарху.

У оном трепутку, кад треба да се изврше и испитају чини и дела патријарха Георгија Бранковића, он тражи од свештеника поверенице. На место извиђаја и суда, он тражи поверенице у оних, за које држи да му их не смеју одрећи. Чини ли тако прав човек?!

Патријарху Георгију журно требају те поверенице, јер хоће њима да замаже очи глупоме свету, а без сумње ће их шиљати и даље. Требају му да покаже, како је поред свега тога свештенство уз њега. Хоће да покаже, како му свештенство слепо верује па ма он био какав.

То је грешно! Грешно и пред Богом и пред људима, те зато треба једном да одговара. Та зар не помишља на то, како ће народ веровати у углед својих свештеника, кад види тај углед понижен; он не помишља како ће народ веровати у речи тих својих пастира, кад види, где су готови да просипају своје речи мимо своје убеђење, те да вичу: бело је, пре но што су и загледали је ли у истини тако.

Патријарху се жури, јер повереница кружи митровачким и карловачким протопопијатом, највећом брзином и сваки је свештеник дужан да назначи дан и сат, када је окружницу примио и кад ју је даље отправио. То има да забележи на окружници, а о томе мора засебним актом да извести протопрезвитере. Мора!

Бележимо ово као рђаво дело, али одмах бележимо и то, да је патријарх пасео. Од пет протопопијата, у којима је покушавано да се продре с повереницом, прошло се само у два. И та два спадају у архидијецезу. На та два протопопијата лежи рука његова, та два протопопијата највише — морају. Па опет чак ни земунски протопопијат не усвоји поверенице, а протопопијати у туђим дијецезама неће ни да чују о повереницама. Па чак и у она два протопопијата у којима је усвојена повереница, усвојена је само већином гласова и једно десетак свештеника вратило је повереницу а не потписа је.

Ето, тако је пасео патријарх Георгије, јер је хтео да се извуче испод суда с повереницама, или да бар те поверенице упливишу на његово суђење. Он је пасао и ако је нашао један „народни лист“ „Браник“, који је написао да нас се ништа не тиче ако свештеници потпишу те поверенице, јер — потписују их бајаги својој црквеној поглавици. Али не запита уједно: под каквим приликама их потписују, и на какве ће цели да се употребе те поверенице.

Међутим све једно. Свештенство је друкчије схватило, но што му препоручиваше „Браник“. И веома би нам лепо ишло, да је свештенство наишло „Бранику“ на лепак, те без икакних скрупула потписало повереницу, те убило у првом реду тиме свој углед у народу, а помогло да се кривим путем одржи на патријаршеском достојанству човек, који није тога достојан (својом рођеном одбраном доказао је да није достојан)*) а уједно би помогло да се поруши автономија наша. Јер се у тој повереници (која је случајно из забуне и нами послата) уздиже целокупан рад патријарха Бранковића на пољу автономије (дакле и напрезање око несазивања сабора и јединственог статута) а удара се по свима онима, који су му тај „племенити рад“ отештавали.

* * *

Немамо простора да донесемо целу повереницу, али ћемо донети њена главна места, па нека се види у каквом је правцу написана. Она почиње са речима:

*) Види: Судске акта т. з. шандорске афере.

ПОДЛИСТАК

ИЗ МОЈЕ ДОМОВИНЕ

Слике А. Хеденстјерне.

I.

У вишој народној школи.

»Не, внеже, не иде то! Може деран и тако дизати нос, а не треба да га још и у ту школу поносити шиљем«.

»Ти, Ола, говориш, како разумеш! Моја деца, хвала Богу, не беху никад разуздана; али, морам признати, не беху тако скромна пре, као што су сад, од кад су ишли у ту школу.«

»Да, да, то можда и приличи господској деци, али за децу једног сиромашног сељака доста је и ова сеоска школа. Тако је мислио Олоф, из Бакамела. Онда метну узде на кола и затвори врата од штале, где га је походио сеоски кнез, да би вишој народној школи прибавио једног питомца а добарцету Бакамела добро васпитаног сина.

И седоше на кола; Ола и дечко на угодно предње седиште, мати и девојка остраг. Што ближе старост, тим се мање поштује жена, и да не обиђемо истину, тамо у Бакамели беху ужасно старога кова, и ако Ола имађаше кола на федерима и новаца у банци.

И кад почеше ручати, дечко је сипао први, и кад се после испружио на клупу поред пећке, да мало почине, продера се, да се и девојка, која је остављала јело у орман, уплашена трже: »Оче, јесте ли напојили коња?«

»Нисам« . . .

»Је ли то паметно, да коњ толико стоји?«

И извуче се стари отац напоље, а дугачки момчић се преврте на другу страну и мирно заспа.

Али ипак Олас Јован, хвала Богу, не дизаше нос, и то беше добро И ако је био сељачки син, ипак је свагда пио са дворским слугама, и кад су они псовали, псовао је и он, и кад су они недељом у вече правили комедије по друму, он је надгласао све остале својим јасним гласом. Је ли се тукло, увек је био међу онима, који су започели, беше то красан, дружеван дечко, и био би велики грех послати га у школу поноситости, где би му само које чим напунили главу.

А сад како било, тек није дао оцу мира, док није отишао тамо. Не да је мислио да мора нешто учити. Боже сачувај! Али је чуо, да је деци тамо добро, да певају »у четири гласа«, да се много скупљају и забављају. Отац је то сматрао као лудорију, али у новембру отпутовао Јован тамо, у новом црном оделу и са два велика сира и много ражњепица у сандуку.

*

Пролеће дође и снег се отопио на Бакамелским њивама, које чекаху на плуг и дрљачу. И Ола и мати Ана очекиваху свог сина.

»Мораћу за лето најмити још једно слушче, јер ће Јован сад бити одвише фини, да ради са мном«, мрмљао је стари Ола, док је мазао кола и пунио вреће са сеном. Намеравао је у град, да донесе наследника Бакамелског.

»И ти можеш са мном девојко, да се наслушаш глупости«, рече Липи.

Отпутоваше дан пред испит, јер је управитељ »школе поноситости« објавио, да се умољавају родитељи и старатељи, да присуствују и настави а не само испиту.

Када их Јован виде, где долазе школи, похита им на сусрет. »Добар дан, добар дан!« повика и скиде капу.

»Пррр!« рече стари и стаде се осврта на све стране, да види господина, кога је дечко поздрављао. Не беше ту ни живе душе. Јован је дакле пред својим старим скинуо капу? Хм!

По подне имађаху ученици да се »играју« опћинског већа, и Ола из Бакамеле слушаше. На седници се имало расправљати о сиротињским уредбама, и измислише читаву множину »поднесака«, који се имали решити. И Јован из Бакамеле седео је ту и имао је представљати члана. И управитељ школе беше члан и показивао се врло тврд према сиротињи, и кад год је имао реч, био је суров и говорио је против сваког одобрења. Али кад је Ола бацио поглед на његово благо лице и његове срдачне очи, одмах је знао, да доктор заиста никад не може бити тако тврд; човек је заиста хтео видети, како је са срцем код деце.

»Господине председниче!«

»Господин Холмер има реч.«

»Узимам слободу да приговорим, да стари Јаков у Хагену одвећ скупо стаје опћину. Тамо седи у својој старој колиби, негује га његова кћи, а сиротиште га потпуно издржава. Издржавање му морамо дати, јер је много стар и не може већ ништа радити. Али колиба је трошна, оправка крова стаће најмање осам марака, и уз то треба му одвећ много дрва за гориво. Ја предлажем, да се колиба сруши, а стари Јаков дође у сиротињску кућу.«

»Господине председниче!«

Ола се стресе. То беше његов деран.

»Господин Јован Олофсон има реч«.

»Надам се, да предлог мог поштованог предговорника никада не може задобити већину код људи, који имају срца у грудима и који знају оценити значај свога рођеног огњишта, па ма то било и најсиромашнијег човека. Моји пријатељи! Стари Јаков Ларсон седи сад у својој старој колиби, коју је за бољих дана стекао. И ако је принуђен, да једе милостињу, што је већ доста горко, али је бар јео под својим, и ако рђавим и танким кровом, и с пуно љубави га је неговала његова рођена добра кћи. Ви не можете бити таквог срца, да их раставите, да би уштедели две три марке. Ви нећете ради неколико потура отерати старога Јакова са његовог огњишта и спречити његову кћер у вршењу прве и најлепше дужности, да негује свога старог оца и да му помогне. Ја предлажем, да Јаков Ларсон добија своје издржавање као и до сада и да одобримо осам марака за оправку крова!«

Староме Ола постаде необично топло под прслуком. Ха дакле, тако шта уче они у »школи поноситости«.

После подне имађаху пољопривредну хемију, разуме се само почетне основе, и онда мерење и нивелисање.

»Ђубре у вреће« је нашло пут и у Бакамелу, али Ола никад није смео да узме више од две вреће, јер је чуо, да не пристаје сва-

Ваша Светости!

Преузвишени господине,

Најмилостивији наш архипастиру!

„Најсмерније потписани свештеници, извршујући закључке свештеничких зборова протопрезвитерата карловачкога и митровачкога, држаних 29. априла ове године у Карловци и Митровици, у синовљем страхопоштовању и непоколебивој оданости према узвишеној особи Ваше Светости, подастиру Вашој Светости ову најпонизнију представку“.

Даље се износи, да је све што је чинила Његова Светост, било родољубиво и архипастирски, све у корист цркве и народа, па се онда вели:

„У интересу цркве и народа нашег било је, да архипастирско старање и високо родољубиво деловање Ваше Светости, свом снагом, свима силама и одушевљеном вољом потпомажу, сваки са свога места и положаја, сви синови доста искушане свете цркве и довољно напаћенога народа нашега, како би нам, све што је наше, било дично, добро и напредно.

Но, уместо тога, многи од тих синова, отежавали су и пречили Богом благословени рад Ваше Светости, тако, да ће их историја морати осудити као виновнике свију оних узрока, који су пречили, да узвишени рад и најбоља архипастирска воља Ваше Светости, није на свима линијама црквеног и народнога живота могла и до данас резултовати успесима, за којима и данас чезне и најискреније жели Ваша Светост“.

То „на свима линијама“ тиче се сигурно јединственог статута, и што можда нису продана сва народно-црквена добра но само каја и још нека.

Сад долази оно главно, т. ј. на нашу цркву наишло је време искушења, и како је данашње доба са својим грешним људима, који су деморалисани, бесвесни и који су изгубили компас у јавном животу и т. д. Па се онда за овим прелази на ћуприју преко које ће да се дође до — мученичке невиности Његове Светости. Ево шта се вели:

„Зло данашњега времена, грешност представника тога зла, није могла поштедити ни обићи ни Вашу Светост. Подигли су се они и на узвишену особу Ваше Светости да одрже, зар кобни континуитет час блажије, час жешће и безобзирне по често досадне борбе начелника овопределне св. пркве наше.

Представници тога зла — без разлике руна и положаја — решили су себе свакога обзира на углед цркве и народа, свake штедње највишега нам народно-црквенога достојанства; напустили су сваку мисао и рачун о општем добру и интересу; затворили су очи пред свима архипастирским и родољубивим узвишеним делима Ваше Светости и пред целим патријарашким светлим радом, топлом бригом и истрајним старањем Ваше Светости на свима линијама цркве, школе, просвете и автономије наше.

Да је Ваша Светост и на висинама сунчаним, грешност тих људи би Вашу Светост са своје низине покушавала и на тој висини напасти!

Најсмернији потписани свештеници с тугом и болом погледају на то данашње зло, њега осуђују и зао удес и љуту несрећу тешког искушења и велике патње наше цркве и народа дубоко жале и оплакују.

Са сузама ојађенога родољубља и увређенога морала, прате они то зло, и свешћу своје пастирске дужности, будно стоје и вољно одбијају то црно зло од поверенога им доброта народа.

У синовњој пак љубави, жељезној оданости — гранитном поверењу према своме доброме и дичноме архипастиру, — уверени о мученичкој невиности Ваше Светости и великој архипастирској љубави за опште добро цркве и народа, — а у истинској хришћанској и родољубивој свештеничкој благодарности, — са поуздањем у вечност правде и истине и што скорију победу њихову, погледамо ми храбро и неустрашено у светло чело Ваше Светости са пуном надом и тврдом вером, да ће светлост са чистога и мудрога чела Ваше Светости распудити што брже мрак, којим усташе данашњи представници зла у цркви и народу нашем, да њиме застру сјај св. наше цркве, да њиме убију углед народа нашег, да њиме збуне народ и поведу на зло велико, а Вашој Светости подсеку крила добре воље и разбију снагу апостолске истрајности нашој цркви данас баш најпотребније

У мученичкој борби Ваше Светости и апостолској истрајности једино ради славе св. цркве и бољих дана српскога народа овопределнога, стоје уз Вашу Светост непоколебиво и најсмерније потписани свештеници.“

А завршује се: „Да Господ узвиси рог славе и даде победу патријарху српском Георгију Бранковићу!“

Победу над народом, над автономијом, победу над истином у стварима проневере и пренаре. То је језгро свештеничке поверенице и да би се то све постигло, моли се она — Богу.

Змајева прослава.

Већ у суботу изјутра беше Загреб врло оживео. Први јутарњи воз из Брода, донео је многе госте из Бачке, Срема, Баната а нарочито Босне поносне и крупне Херцеговине. И долазили су и други возови, и сваки је доносио собом леп број гостију из свију крајева српских. И већ тога дана беше се искупило у Загребу много Срба и веселом добродошлицом поздрављали једно друго. Но и ако сви беху одушевљени и весели, што могу да учествују у прослави Змајеве педесетогодишњице, то се ипак на задовољну лицу њихову могла читати и нека сета, нека неугодност. Ко је прелистао хрватске листове, што тога дана изиђоше, томе је одмах, било јасно, од куда те сете. И жалосно је и гадно је, да је хрватска штампа тако недостојно, тако једнострано поздравила ову највећу српску прославу. Они заборавише ко је Змај, њих беше завела завист да Срби, па још у Загребу, прослављају тако велелепно славље. И таково писање једног дела хрватске штампе беше уродило и плодом. — Још тога дана занесена хрватска омладина погрдним речима обасипала је Србе госте, а нарочито Босанце, Херцеговце и Србе свештенике. „Влашки накот, влашки поп“ и т. д. тим је предусретала омладина Србе странце. Но да пређем преко ово ружне и немиле појаве.

У суботу ујутру бесмо се сви искупили у српској школи, а одатле одосмо на богослужење у српску цркву. По свршеној литургији упутисмо се у већим и мањим гомилама, пешице и на коли, у дворану хрватског друштва „Сокола“ где се имала одржати прослава. Но баш пред зградом „Сокола“ поновиле се гадне и одвратне појаве. Један део хрватске великошколске омладине, на броју око четрдесет, а на челу им један католички свештеник, дочекаше прву групу Срба и почеше бацати на њу јаја. Три полицаја беху довољна да растерају ову храбру и јуначку чету хрватских ђетића. Приметити морам још, да је хрватска омладина највише имала против Босанаца и Херцеговаца, јер је највише болело, да из те „хрватске“ Босне и Херцеговине, у којима нема Срба, изникоше и дођоше толики многи изасланици и заступници. Овом приликом страдали су њих петорица Срба, а по најгоре проф. Сандић, који је био у првом реду.

За тили часак велика дворана „Сокола“ заједно са галеријом, беше препуна одушевљених и радосних Срба, из свију крајева у најразнијој и најбогатијој народној ношњи. И ни мало нећу претерати, кад устврдим да је било преко 2000 особа.

Свечану седницу отворио је председник приређивачког одбора др. Богдан Медаковић. Затим је Андра Гавриловић приказао књижевни рад Змајев, у врло исцрпном и обилатом предавању. За ово време отишло је по Змаја изасланство од три лица (Амврозије Павловић, проф. Сандић и ђак велике школе Скерлић.) На брзо за тим појавио се у дворани и Змај и тада не беше краја одушевљеном и бурном клицању: Живео! И тек што се у дворани беше мало стишало, кад се захори Змајева химна „Змајевка“, коју је компоновао Челаковски, а коју је загребачко српско певачко друштво тако лепо и тако вештачки отпевало. И када се изгубише и последњи звуци ове лепе химне, др. Медаковић поздравио Змаја у име приређивачког одбора.

За тим се почели низати разни и многобројни поздрави. Први је поздравио Змаја др. Оскар Ажбот, у име пештанског свеучилишта и академије. Говорио је српски бираним речима а завршио је свој говор поздравивши Змаја и са неколико речи на мађарском језику. Затим је Гига Гершић поздравио Змаја у име српске академије, лепим, разложним и обилатим говором, како је већ то само Гиги Гершићу својствено. Антоније Хаџић поздравио је Змаја у име „Матице Српске“, а за тим у име Кишфалудијева друштва, кога представник Стеван Хегедиш не мога доћи на прославу због смрти своје мајке. Др. Пера Ђорђевић поздравио је Змаја у име српске књижевне задруге, истакав Змајев рад и заслуге по ову српску просветну установу. У име српског новинарског удружења поздравио је Змаја Коста Таушановић бираним и језгровитим речима. У име Текелијиног завода и у име српске деце говорио је Ст. В. Поповић и један Текелијин питомац. Једно мало Срче основне загребачке школе поздравило је Змаја лепом декламацијом.

За овим су разна удружења српске академске омладине поднела своје адресе, као бечка, градачка, пештанска, инсбрушка, петроградска, черновичка, паришка, прашка и загребачка. Историјско филолошко друштво Даничић предало је Змају своју диплому; бечко академско друштво своје знамење, а паришко врло лепу и вештачку рељеф слику Змајеву. За тим је српски народни свештеник сарајевски Љубомир Николић, у врло лепом, одушевљеном и дирљивом говору поздравио Змаја у име свију Срба Босанаца и Херцеговаца. После овога изређаше се до двадесет певачких друштава. У име мостарског певачког друштва поздравио је Змаја бираним и топлим речима Алекса Шантић и предао му диван, пребогат златан венац, украшен српском тробојком и златом извезеним словима. Како је време брзо промицало, а још се многа изасланства имала изређати, то се одустало од поздравних говора већ само предавали дарови. Певачко друштво митровачко предало је Змају своју диплому врло лепо израђену и у врло лепом оквиру. Срби личани пр дадоше му гусле. На ред дођоше разне српске читаонице. Српске добротворне женске задруге. Сентомашка српска добротворна задруга предала је Змају српски свечарски колач, у српски пешкири и српском платну. Радничко певачко друштво „Слога“ у Будимпешти химну специјално компоновану по Иси Бајићу. Загребачки Срби грађани предали су Змају леп сребрн лаворов венац.

Змај је ганут са неколико топлих речи захвалио свима, а др. Медаковић закључио ову свечану и по Србе толико дичну седницу.

Када изађох из зграде „Сокола“ приметих јаки кордон полиције и доста празан простор пред свеучилишним тргом. Братска омладина хрватска разишла се зар да пред вече обогати немиле и одвратне призоре, још којим догађајем.

У већим и мањим групама пешке и на коли упутисмо се у гостиону Форстера, где ће се одржати заједнички ручак. Сви смо живо разговарали о успеху свечане седнице, и радовали се да смо Срби и да смо оваку величанствену прославу доживели. Но претресали смо и разне немиле гласове, који су кружили по вароши. Браћа Хрвати хтедоше да не даду ни дворану „Сокола“ и једва дугим посредовањем добисмо салу, чак и војна домобранска музика беше отказала своје присуствовање на забави. У ствари тој отправљен је врло дуг телеграм министарству домобранства у Пешту, и оданде дође наредба, да војна музика има свирати на забави и да две компаније војника морају спремне бити у близини. (У телеграму „Заставе“ беше нечитко, те је за то изашло као хрватска музика пр. ур.) Но одговор из Пеште доста је касно дошао, и одбор је био телеграфисао по циганску беловарску музику, која је и дошла, те после у ресторацији свирала. Уједно су кружили гласови и о другим изгредима: каменицама и т. д.

Но да пређем на заједнички ручак. На њему беше преко 500 душа, но било би и више, али многи одоше, јер не могоше добити места. Др. Медаковић је први поздравио Змаја и затим се ређале многе здравице. Споменућемо нарочито здравицу др. Ажбота, који је и у своје име топло благодарио на усрдном дочеку, поздравио слављеника као старог познаника, а завршио свој лепи говор послуживши се Змајевим речима: „Ој тужни свете — опет си леп.“ Морам споменути још здравицу Гиге Гершића и Љубе Живковића адвоката београдског, који је поздравио Змаја у врло дирљивом и дивном говору. Да не заборавим истаћи још и говор гђе Санке Суботићке, која је својим топлим речима многе пријатно ганула. О свима овим здравицама као и многим другим проговорићу коју више првом приликом.

У вече је одржана беседа, која је дивно испала. Цео програм вештачки је изведен. Г. Жарко Савић својим певањем очарао је све, загребачко певачко друштво показало се дивно, а не мању хвалу и признање заслужује и мала ал' одабрана дружиница митровачког певачког друштва. После првог дела настала је игранка и весело се провађало до саме ране зоре.

И опет морамо изнети неке врло жалосне појаве. Поједине групе хрватске великошколске омладине каменењем нападаше на Србе који на беседу иђаху. Каменицама разлупаше прозоре на српској банци, школи, српском гостионичару, српским трговцима и другим. А цркву српску умрљаше јајима и мастилом. И ноћу нападаху поједине Србе. Случај намери таку једну храбру четицу од 10 – 15 хрватских омладинаца на једног Србина Херцеговца и један га удари штапом по леђи. Но сад прекипе Србину Херцеговцу, размапу рукама и кога доби, тај се пруђи по земљи. Кад их је половина лежала доле, остала храбра четица се разбеже. Ал да прекинемо са овим жалосним и одвратним појавама.

Змаја посетише у његову стану многи пријатељи његови и изасланици, а међу њима нарочито спомињем Србе Босанце и

ко вештачко ђубре за свако земљиште. Замисли, ако деран нађе и ту штогод изабрати!

Кад се Ола у јутру пробудио, на школском крову се вила плаво-жута застава, велика дворана беше украшена зеленилом, на столу пуно цвећа а над вратима од предсобља обешен венац. Са свих страна, из близа и далека, долажаху кола, па нађе се ту и свештеник; дакле ипак не догађају се у овој школи тако страшни греси.

Тада се зачу песма кроз отворене прозоре, и свежи глас Јована из Бакамеле звонио је овде најјасније — баш као оно код куће недељом у вече, али сад није имало материно срце рашта, да стрепи, после ове песме није требао оправљати клупе и плотове.

Директор изађе на катедру и поче свој завршни говор: »Шведска природа и народни живот«. До душе стари Ола је већ и пре знао, да се отаџбина поприлично шири ван Бакамеле, али кад му сад изнеше пред очи различите природне особине сваке поједине провинције, кад му различити облици земљишта посташе разумљиви у своме шаренилу, када је чуо, како железнице својим снажним, челичним рукама све тешње пригрљују децу Шведије, чине их браћом и рапавост и предрасуде углађују и уништују, тада му испунише нове мисли стару седу главу и необични осећаји срце.

И у оно време, кад још не беше парног коња, да приближи Шведе једно другоме, кад Далекарлијац Смолендцу беше туђин, и кад је Норвежанин ретко знао, како изгледа Блекинжанин, и тада се још овај народ осећао као целина, жртвовао је новац и имање, крв и живот, да »једно« остане. И Бакамела беше комад ове земље и стари Ола син овог народа и његов Јован би му на славу био.

»Чуј нас Свеа, мати свију нас . . .«

Староме Ола би, као да се издиже кров од дворане. Али то баш беше »његов деран«, што је певао први тенор.

Од поноситости не беше баш ни трага у »школи поноситости«; по свој прилици су ту струку напустили за ову годину. Још је много говорено и још више певано, и онда стаде Поле пред врата, и беше време, да се каже »с Богом«. Сестра Лина пође скромно, да седне на врећу остраг у колима; разуме се по себи, да тамо мора седети. Али се Јован насмеја, узе је у своје снажне руке и метну је на предње седиште поред оца. Ту, напред, биће место женино, у кући и на путу, чим сељачки син буде схватио, да је друга мера за вредност човекову а не снага мишице. На пољу беше красан радни дан. Али стари Ола осећаше, да није изгубио ниједан дан, да је овде посејан пролећни усев, који ће у своје време и Бакамели плода донети, и ако се држача одмарала дан два и ако је пуна врећа семена мирно о зиду висила.

»Прррр, Поле! ево нас опет код куће. Не, оче, ја ћу одвести коња у шталу, ви треба да се одморите.«

Баш беше недеља у вече. Кад наста ноћ, прикраде се Ана до собе свога сина, да види, није ли изашао и потражио своје старе другове. Дубоко, правилно дисање са постеље казиваше јој, да му се баш није хитало тамо

У понедељак из јутра извуче стари Ола своје ломно тело из постеље, да узоре угар. Али кад уђе у шталу, не беше тамо ни једног вола, и кад дође на њиву, опази три нове, црне, свеже бразде са сваке стране њиве и дечак из »школе поноситости«, како баш скреће плугом на другом крају њиве.

Све беше као и пре, само није више псовао волове као пре.

Све беше као и пре, пролећње сунце се осмехивало над Бакамелом земљом, углачан плуг одсевао је на сунчаној светлости, па можда је нешто блистало и у очима старога Ола.

Превео сл.

Херцеговце. И са лица седога слављеника, чика Јове прочитах радост и задовољство када виде међу њима и изасланике Срба мухамеданаца, Ахмед бега Кулиновића и Ахмед бега Хафизагића из Травника.

Преко 1500 брзојава стигло је из свију крајева српских, а нарочито има доста од Срба мухамеданаца.

Од босанских и херцеговачких општина беху колико је мени познато ове заступљене: Сарајево, Мостар, Градишка, Травник, Брчка, Приједор, Бос. Нови, Петровац, Дервента, Тузла, Бањалука, Дубица, Градачац, Крупа. И ако су дичним Босанцима и Херцеговцима, све могуће сметње чињене од стране босанских власти, ипак их ништа не мога задржати, а да не дођу и поздраве свога див-песника Змаја, чика Јову.

Како би тек чиста и радосна била ова сјајна светковина, да завист и слепило не заведе један део Хрвата да унесу у овај сјај и тужне и жалосне успомене. Но они не могоше ослабити светлост ову, јер лага пада на њих саме. Ово је у најкраћем опис ове величајне прославе, а многе занимљиве појединости и догађаје, које не треба пропустити неопажене, изнећемо пр вом приликом. К. В—ћ.

Змај и „Харфа Сионска“.

О томе, како је постала она злогласна назаренска песмарица у српском преводу, која је до данас у нашем народу растурена у скоро 12.000 примерака, још ни дан данас нисмо на чисто с тим питањем.

Колико је мени познато, о овом питању се врло мало у нас писало. Највише се бавио расправљањем овог питања писац расправе: „Назаренство, његова историја и суштина“, пречасни господин Владимир Димитријевић, администратор будимпештанске парохије. У споменутој расправи читамо ове речи о истој песмарици: „Не може нам се на ино, а да не изразимо наше жаљење, што је то чудовиште пресађено и у нас. Уз лукавство и препреденост назаренских мисионара, она је једна од најмоћнијих средстава, са којима они пробијају наше редове; прилична лакоћа стиха и чистота језика, уз то новина мелодија тих песама, заиста јако олакшава њихову пропаганду.“

„Грех са тога носе на својим душама, као што је то већ давнашња наша јавна тајна, два наша позната човека — Др. Јован Јовановић (Змај) и Ђорђе Рајковић.“

После ове неоправдане и недоказане осуде, особито на нашег дичног слављеника г. дра Јована Јовановића-Змаја, износи исти господин ове две верзије о постанку исте песмарице. По првој верзији, коју је г. писац чуо од једне оседеле наше старине, агенти вашархељских назарена, обрате се на новосадског штампара А. Фукса, да им овај препоручи кога, који би им могао превести на српски немачку „Sions-Harf“-у. Овај их упути на Киш Јаноша — др. Јована Јовановића-Змаја, који се и примио тога посла и по мишљењу г. писца, превео им је првих 150 песама.

По другој пак верзији: Штампар А. Фукс, упутио је исте агенте не Змају, него Рајковићу, који се примио превођења. Но кад је било наштампано већ неких пет табака, посвађа се Фукс са повереницима и ови напусте све наштампане табаке и дођу у Панчево књижари Браће Јовановића. Када се ова књижара никако није хтела примити те работе, оду ови агенти народној задружној штампарији у Нови Сад. Из ове штампарије упуте повереника ради даљег превођења дру Јовану Јовановићу-Змају, јер им се или није свидело више Рајковићево превађање, или је овај тражио већу наплату, дочим се Змај задовољио и с мањом наградом.“

На другом месту исте своје расправе, тврди г. писац, да је г. др. Јован Јовановић баш заиста уплетен у тај „фатални“ посао, у толико пре, што ни једним потезом није одговорио на писмо, што му је исти г. писац препоручено послао 3. марта 1893. Ћутање Змајево тумачи г. Владимир Димитријевић познатом латинском: „qui tacet consentire videtur“.

Ето толико се знаде о постанку исте песмарице из споменутог дела г. Владимира Димитријевића.

Мишљење г. Димитријевића нема сумње да данас многи заступају, те по томе излази, да због исте песмарице, највећи грех на својој души носи дични наш прослављени песник чика Јова Змај.

И писац ових редака био је некада истог мишљења, али бавећи се већ више година истим питањем, обрати се други дан Ускрса ове године па самог песника г. дра Јов. Јовановића Змаја. На своје препоручено писмо, у коме је истог господина учтиво молио, да га у најкраћим потезима извести, да ли је он превео „Сионску Харфу“, добио је на Ђурђев дан о. г. од г. др. Јована Јовановића-Змаја овакав одговор, који се дозволом истог господина износи у целини на јавност:

„На питање ваше ево кратка одговора: Зна се ко је превео „Харфу Сиона,“ — видим да и ви то знате. Како вам је рекао г. проф. Сандић, тако је.“

„Има чујем (при крају) неколико песама, које сам ја превео. Онда ја нисам ни знао, да ће то у каквој књизи штампано изићи. Мени је речено, да неки побожни људи хоће те песме у своме ужем кругу да певају.“

„Оно неколико песама, које сам ја превео, мени се допадаху, ја их се ни данас не стидим. Свака та песма могла би се појати у православној цркви пред укупним архијерејством нашим и нико не би могао рећи, да се и најмање коси са најчистијим православљем“.

„За књигу „Сионска Харфа“, као што нисам знао да ће изићи, тако је ни после никад мојим очима нисам видео“

„Ја сам хтео да 3—4 од тих песама мога превода уђу и у моју другу „Певанију.“ Ал то је изостало, као што је изостало и више других песама, јер је одређено било колико табака та књига сме износити. Рукописи тих песама остали су у Београду у г. Милутина Драгутиновића, који је ту књигу „Другу Певанију“ уредио. Ако је коме воља нека је изиште од истог господина, па кад песме прочита, слободно, ако може, нека баци камен на мене и на моје православно осећање.“

„Но и то признајем, да сам ја онда знао што више о назаренству и да сам предвиђао штету, коју оно сада наноси православљу, ја их не бих преводио, ма како лепе биле. — Ал мени то онда ни на крај памети није било, — писам ни снивати могао, да би те невине и право побожне песме могле некада пасти као нека кривица на мене.“

„Ја се даклем те неколицине песама, као песама, ни данас не стидим, као што се не стидим ничега, што сам у моме веку написао или превео, — а што неко и са сребрним часним крстом може некоме главу разбити, — томе кујунџија није крив. Он је крст за целивање сковао.“

Оволико сам сматрао потребним, да изнесем о овој ствари, како би већ једном и са тим питањем на чисто били.

— је.

О проневери патријарха Бранковића.

Саборски одбор. Пишу нам из Карловаца: Саборски одбор отпочео је јуче, у понедељак своје седнице. Присутни су: г. г. епископ Мирон, прота Влаховић, архимандрит Руварац, др. Максимовић, др. Недељковић и др. Рогулић. — У ствари патријарховој могу вам јавити, да су чланови саборског одбора несугласни. Сви би да га извуку, јер тврде, да је добар глас српске цркве у опасности. (Добар глас био би онда у опасности, кад би претрпавали зло у цркви А ако би зло лечили онда би се доказало, да се у нашој цркви треби коров и да та црква има будућности). Неки су, да се пређе изјавом на дневни ред. Да се у тој изјави каже, како су главне књиге у реду, како се званично није ништа испоставило, нити је са званичне, позване стране стигла тужба, а да се осуде они, који на основу сокачких разговора подижу тужбе. Други су, да се дубље упусти у претрес онога, што је изнео епископ Змејановић, те да се изјави, да нема штете. За свестрани извиђај није нико. Изнаша се и то, да епископ Змејановић није смео по канонима примати тужбе, које су потписане од једне личности, пошто се такве тужбе не сму примати ни против свештеника, а не против патријарха. — Расположај међу члановима веома је неповољан. У конференцији коју су имали раније, ни један предлог не нађе код свију одобравање. Иначе чланови чувају све у највећој тајности.

*

Још једно светло дело. Читамо у једноме патријарховом листу, да сви ми знамо, како је патријарх Георгије о своме рођен-дану изјавио пред члановима саборског одбора, да ће на богословски семинар приложити сто хиљада форината. Сад смо пак дознали за још једну племениту и светлу намеру Његове Светости, а та је, да ће још других сто хиљада форината приложити фонду св. Саве, од куда ће се временом издржавати српске вероисповедне школе. Хвала Нег. Светости! — Хвала! Хвала! Хвала! Само је чудновато, да сви који хоће да даду и поклоне, дају и поклањају, а патријарх Георгије обриче и изјављује намеру. Шта значи то? Који је човек и који архијереј још тако радио?! Где има примера за то? Или зар не значи то: Маните ме на миру, па ћу дати. А ако ми се што деси, нема ни шта. — Ако то значи, ми искрено велимо, да наш народ неће ћутати ни продати се не за 200.000 фор. но ни пошто. Има ствари с којима се не — тргује.

Политичке вести.

Положај у Француској. У прошлу недељу је одржан министарски савет и тада је коначно утаначено владино изјашњење с којим ће изићи пред комору, која је одржана у прошли понедељак. Изјава је владина врло кратка. Она хоће само да се спроведе усвојени дневни ред од 12. јуна и разлаже, под којим условима мисли влада да постигне ту своју сврху.

Скупови радника у Бечу. Раднички скупови у Бечу, који су одржани у прошлу недељу, прошли су на миру. На дневну реду беху ове две тачке: Одузимање бирачког права хришћанским социјалистама и 2. Аустро-угарско поравнање.

Чему сам се поучио у Загребу?

Суморном душом одох на Змајеву прославу. Истина, Змај је велики, ал ко још и нас остале рачуна у нешто?!

С таким мислима стигох у Загреб, кад од једаред осетих да ме нема. Нестало ме је!

Боже, шта је ово? Где год се окренеш пуно хрватских листова, а у свакоме пише са крупни слови: Нема Срба! Нема?! Дакле онда и ја не постојим. А што мислим да ме има, то је — уображење.

Проби ме свог хладан зној и испих нагло чашу две пива, да се расхладим. Гле, иде; може се! А кад могу да пијем ваљда још постојим?!

На прослави видех преко 2000 мојих сународника, супатника. Ej, јадници, мислим у себи, бадава се одушевљавате, све је то уображење, јер и ви не постојите, као ни ја. Ено нам посмртница у свим хрватским листовима — нема нас...

Тек када се вратих са прославе — свануло ми је. Видех хрватске младенце како се радују, и чух како се разговарају:

— Ала смо ишарали Србе јајима! рече један.

— Ал је још лепше како смо их предусрели с каменицама! каже други. Па онда чух, како су се хитали па српску цркву, како су рушили српску школу, лупали прозоре на српским домовима.

Дакле постојимо; има нас! И то не само да нас има, него нас се још и боје! Хвалим те Боже, кад сам се бар уверио да је тако. А оно у новинама видим да је била само шала, коју ја нисам одмах разумео Ја сам хрватске шаљиве листове узео као озбиљне и политичке .. Е баш су врагови, како ме поплаши ше и како ме насадише.

Но дознао сам још нешто у Загребу. По оним силним јајима што су их бацали хрватски младенци на нас, мислио сам да су јаја у Загребу јако јефтина. Но једна госпођа коју сам распитивао о томе, рече ми да није тако. Него су Хрвати купили били прилоге, да издаду за младенце књигу: »О пристојности и о понашању“, јер такове књиге немају. Но не скупи се довољно новаца за књигу, а младенци су после за тај новац купили неколико корпи јаја, јер су мислили да је то све једно...

Кад се у будуће буде спремало у Загребу издање такве књиге, претплатићу за један део велилошколске омладине 100—200 комада, јер видим да им је таква књига потребна.

Нећу жалити за новцем, јер се још нигди не уверих, као овом приликом у Загребу, да има Срба, да вредимо нешто и да се боје не само нас, него и имена нашег.

Један гост са Змајеве прославе.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 15. јуна.

Будимпешта. (Сабор). Барон Фејервари поднео је законски предлог о зидању хонведске касарне. Сел, председник министарства предлаже, да се упути одбор за измену пословника, да пословник преради у смислу и духу закона о куријалном суђењу и да се изаб ре регниколарна депутација, која ће коначно уредити финансијско поравнање с Троједницом. За тим се расправљао законски предлог о потрошарини После извештача Немењија, Комјати се противи предлогу. После министра финансије Лукача, председник одгађа расправу за наредну седницу.

Најновије вести.

У француском сабору имала је нова влада мучан дан. Њен програм је био жестоко нападнут чак и од социјалиста, и ако има два социјалиста у министарству, те је добила једва већину од 26 гласова. У горњој кући, сенату, примљен је владин програм с одушевљењем и великом већином.

Вести из места и са стране.

Долазак Пашићев. О доласку Пашићеву у Београду пишу: Јуче у 4 сата и 40 минута по подне стигао је у Београд г. Никола П. Пашић, бив. министар-председник, председник нар. скупштине, посланик српски па руском двору и вођа радикалне странке, а после издржаног девето-месечног затвора у „пожаревачком казненом заводу“ и тродневног безаконог лишења слободе због погрешног тумачења закона. Око три сата на савској обали почели су се скупљати многи поштоваоци, пачелни и лични пријатељи г. Пашића, да га дочекају и поздраве. Полиција београдска плашећи се ваљда демонстрације, била се спремила на све могуће евентуалности. Поред жандарма, који се налазе при савском одељку, послато је из команде још 14 жандарма и један жандарски капетан и сви тајни полицајци, колико их год у Београду има. Осим комесара био је на обали члан кварта савамалског, један писар и један званичник, који су послати због доласка Пашићевог и одржавања реда. Око 4 сата било је већ на окупу више од стотине. Кад је г. Пашић у друштву са г. Велимировићем, изашао из лађе, од једном захори се громогласно „Живио“, а за тим се пријатељски пољубио Пашић са г. г. А. Николићем, П. Михаиловићем, Љ. Живковићем, Церовићем, Аврамчићем и осталима, а с некима се руковао. Сви присутни с радошћу су поздравили долазак Пашићев. При поласку из пристаништа на самим вратима појави се Гига Гершић, насмејаног лица пред г. Пашића са речима: „Опет сам на време стигао“ и онда се са њим искрено и пријатељски пољубио. За овим су се сви корпоративно, с Пашићем на челу, кренули ка „Националу“ преко великих степеница. Ту су се присутни растали с г. Пашићем са узвиком „Живио Никола Пашић“ и одатле се г. Пашић кренуо на колима кући г. Аце Станојевића, штампара. До Националa допраћени су сви са 5 жандарма и тајним полицајцима а по нечијој наредби одмах је један тајни полицајац, чије име не знамо, отишао у управу да усмен рапорт поднесе, док комесар напише писмен. Г. Пашић ако је девет месеци чамио у затвору, налази се у врло добром здрављу“.

Разрешење „Тевтоније.“ Из Прага јављају, да је наредбом варошког намесништва разрешено најстарије немачко ђачко-буршовско друштво „Тевтонија“ на пражком универзитету. Као разлог се наводи, што су буршови проповедали и ширили велико-немачке мисли и тенденције. У друштвеном локалу је полицајни комесар конфисковао све списе, траке, оруђа и капе и за тим је саставио записник преслушавши опе, који су од буршова били присутни. Ово друштво је основано 1876. год. С почетка је стајало на становишту програма немачких напредњака, а после се придружило линцском програму и постало немачко-народно.

Похара мртвих. У Абердену десио се ужасан злочин, због кога је цела варош узрујана. Од некога времена почели су ископавати мртве, да би за нове мртваце места начинили. Те мртве су спаљивали или пак држали недељама у неким коморама, докле смрад није несносан постао, да га и околина није могла сносити. По један случај открио је све. Тек што је родбина била отпратила до гробља једног упокојеног, кад га већ брже извукоше из гробља. Неко од родбине изненадно се вратио, све видео и целу ствар полицији доставио. Истрагом се доказало, да је та красна дружина не само мртваце ископавала, већ их и пљачкала, одузимајући им не само украсе, одело, већ чак и зубе, које су даље продавали. Ово зверско дело узрујало је све и полиција је већ главне кривце похватала.

Скакавци у солунском вилајету. Читамо у „Цариградском Гласнику“: Мере, које је прописала нарочита комисија за сузбијање скакаваца нису биле потпуно и на време извршене од стране одређених за то органа, те су скакавци прекрилили поља око Солуна, приближујући се овоме граду. Ако се не предузму нужне и брзе мере предохране, скакавци могу прећи и на запад од Солуна где ће жетва бити сва уништена, пошто би се тада још јаче умножили.

Исправак. У данашњем броју поткрала се једна већа погрешка. У првом чланку у другом ступцу а трећем реду стоји: *страхопоштовању*, а треба да стоји: *страховању*.

Њујоршки милионари према осталим милионарима у Америци. Колико новаца неколико особа поседује у овој земљи, најбоље ћемо видети из ниже донесене таблице, која показује и имање милионара америчких према онима у Њујорку.

Милионари у Њујорку:

Преко	особа	свега
100 мил.	3	400,000.000
76 „	1	80,000.000
50 „	1	50,000.000
40 „	3	125.000,000
30 „	6	190.000.000
20 „	5	110,000.000
15 „	3	50,000.000
10 „	18	200,000.000
5 „	17	100,000.000
4 „	30	130,000,000
3 „	54	180,000.000
2 „	189	400,000.000
1½ „	40	70,000.000
Око милиона	1.030	1,030,000.000
Свега	1,400	3,315,000.000

Милионари у Сједињеним Државама изван Њујорка:

Преко	особа	свега
50 мил.	1	60,000.000
40 „	1	45,000.000
20 „	1	25,000.000
10 „	18	200,000.000
5 „	30	155,000.000
3 „	29	90,000.000
2 „	193	400,000.000
Око милиона	2297	2297,000.000
Свега	2600	3,272,000.000
а у Њујорку	1400	3,315,000.000
Свега мил.	4000	са 6.587,00 .000

Вредност земље и новаца које припада свим становницима у Сједињеним државама износи около 90,396,000.000 долара.

Против женских шешира у цркви. У Америци се и даље води борба против женских шешира у цркви. Пре неку недељу употребио је предикатор у једној цркви у Мисори ову лукавштину за постигнуће своје сврхе. Пре но што ће почети да придикује, он ће рећи:

— Било би непристојно од мене, кад бих умолио присутне женске, да скину своје шешире. Можда би се понека и расхладила.

Нико ништа.

— Па онда многој би женској било можда врло непријатно, јер јој фризура можда не би стојала у лепом облику, кад би скинула шешир.

Повећи број женскиња скиде шешир.

— А — продужи охрабрени предикатор — понеке се опет боје, да ће са шеширом скинути уједно и своју косу.

Опште живо кретање. Дотле колебљиве женске брзо поскидаше своје шешире и — предикатор је могао мирно да пређе на главни део и смер свога говора.

Трговина.

НОВИ САД, 15. јуна. — Пшеница прве каквоће фор. 9·——— н. Пшеница средња ф. 8·60 до 90 нов. Пшеница лакша роба фор. 8·30—50 н. Наполица ф. 8 —— н. Јечам нови ф. 4·20—5·— Зоб ф. 5·20—30 Кукуруз у зрну нови ф. 4·30—40 нови у клипови ф. ——— нов. Маст 58 фор. Сланина сува 58 фор. дебела паљена 60 фор Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	33 - 34 нов.	живе мере
„ средњи	31—32 нов.	
„ лаки	30——— нов	

Све од 1 килограма.

Теоци . 24—26 нов. по клгр.
Јагњци 6—12 фор. по пару.
Овци . ——— фор. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

14. јуна било је	2·86	мет
15. јуна било је	2 83	мет

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У НОВОМЕ САДУ.

ЗА НАСТУПАЈУЋЕ

ШКОЛСКЕ ИСПИТЕ

упозоравамо сваког, који је вољан за испите школске младежи поклон учинити, да се код нас

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

НАГРАДНИХ КЊИГА ДОБИЈА

а уз то

ценом врло јефтином,

јер дајемо сваком поручиоцу

50% ПРИДЕ У КЊИГАМА.

Наш опширан ценовник шаљемо свакоме по жељи о нашем трошку (бесплатно).

Нови Сад, пред Спасов-дан 1899.

С поштовањем

БРАЋА М. ПОПОВИЋИ.

197 6—6

Изишао је 18. број

„Школског Одјека“

са овим садржајем:

У славу педесетогодишњице књижевног рада др. Змаја Јована Јовановића. Песма Стевана Бешевића-Петрова. — Слава и хвала Змају Јовану Јовановићу. — Говор Аркадије Варађанина приликом двадесетпетогодишње прославе срп. више девојачке школе у Новом Саду 8. (20.) јуна 1899. г. — О школским испитима у опште. Читао Т. Костић, учитељ новосадски, на учитељском збору новосадског школског среза 20. априла (2. маја) 1899. год. у Ст. Паланци. (Продужење.) — Упутство за купљење речи по народу за речник Српске Краљевске Академије у Београду. (Наставак.) — Белешке — Прикази.

„Школски Одјек“ излази сваког 1., 10. и 20. дана у месецу. Стаје на годину 4 фор. или 10 динара, на четврт 1 фор. или 2 дин. 50 пара. Огласи се рачунају по 6 новч. од реда из ситних слова, и сваки пут плаћа се за жиг 30 новч. — Рукописи се шаљу уредништву „Школског Одјека“ у Нови Сад, а претплата и огласи администрацији „Школског Одјека“ у Нови Сад.

ОГЛАСИ.

СРПСКИ УЧИТЕЉ

може почетком доидуће школске године (септембра) наћи места у једном заводу у Бечу.

Исти мора бити неожењен, знати добро немачки (наиме и писати) и потпуно ослоњив у вршењу дужности. Добро би било ако је вешт у црквеном а и поталном појању, али то није безусловно нужно.

Молбенице на **немачком језику**, које компетент сам мора писати, са означењем личних околности и својстава, као и досадашњег деловања ваља управити на **администрацију овога листа** под шифром „ЗАВОД“.

334 3 3

МАНУФАКТУРНО МЕШОВИТА ТРГОВИНА

ДУШАНА ТЕОДОРОВИЋА

Ст. Сивац

потребује два добра и солидна млађа помоћника. Ступити могу одма или за 14 дана.

236 2—3

Стечај.

Овим се поново расписује стечај за сталну забавиљу у српском народном вероисповедном забавишту у Кађу.

Плата је забавиљи: 300 фор. годишње, слободан стан с пространом баштом и огрева колико устреба.

Плата је помагачици 120 фор.

Рок стечају траје до Петрова дана т. г.

Из седнице надворног одбора за забавиште у Кађу, држане 27. маја (8. јуна) 1899.

Василије Вуковић,
парох председник.

233 3—3

ИЗВРСТАН ПОМОЋНИК

Помодно-мануфактурне и кратке робе бранже, који би се могао и за путника упутребити а потпуно вичан је у свима трима земаљским језицима, биће за август или септембар акцептован.

Понуде уз означење плате има придодати сведоџбе у препису као и своју слику. Оферти упућују се на

Waarenhaus,
Florian Stanetty
Esseg, Unterstadt.

118 3—3

ГРАНД ХОТЕЛ

„ПАРИЗ“

У БЕОГРАДУ

својина српске државе, подигнут на најлепшем месту на **„Теразије“** са ново украшеним салоном за кафу и великим салоном и баштом за пиво, у којем се точи искључиво домаће најизврсније пиво у Србији из »Прве Српске Парне Пиваре« г. Ђорђа Вајферта у Београду. **отворен је 16. маја о. г.**

У истом хотелу имаде 36 врло лепих и здравих а по најлепшем укусу елегантно намештених соба за поштоване посетиоце по умереној цени.

Молимо поштоване посетиоце наше лепе српске престонице Београда за посету, те да се увере о добром и укусном јелу и пићу а тако исто и тачној услуги.

С поштовањем

Закупници хотела

Светозар Боторић и другови

204 8 10

ОБЈАВА.

НОВОСАДСКА ШТЕДИОНИЦА

ДИОНИЧАРСКО ДРУШТВО

почела је, после спроведене реорганизације своју радњу, те стоји опћинству на услузи, које тражи зајма.

НОВОСАДСКА ШТЕДИОНИЦА бави се са сваком радњом, која спада у банковну струку, нарочито прима менице за ескомптирање; издаје предујмове на папире од вредности и на драгоцености; па даље: просте зајмове и зајмове на оброчно одплаћивање на куће и земљиштни посед, који се налази у кр. слоб. вароши Новом Саду на време од 10 до 50 година.

НОВОСАДСКА ШТЕДИОНИЦА прима штедне улоге на књижице и улоге у текућем рачуну уз повољне услове.

Уредовање дневно од 9 до 12 сати пре подне.

УПРАВА.

220 7—10

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.